

ન્યુ ગાલા અસાઇનમેન્ટ 2022 સોલ્યુશન

ધોરણ - 10 સામાજિક વિજ્ઞાન

Question Paper - 2

વિભાગ - B

□ નીચે આપેલા 13 પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ નવ પ્રશ્નોના

OCEAN
કલાસીસ

માગ્યા મુજબ ઉત્તર આપો : (પ્રત્યેકના 2 ગુણા)

[18]

25. ભારતીય વારસાના જતન અને સંરક્ષણ અંગે આપણી બંધારણીય

ક્રાંતી જીવાચો.

➤ ભારતીય વારસાના જતન અને સંરક્ષણ અંગે આપણી બંધારણીય
ક્રાંતી નીચે પ્રમાણે છે :

➤ આપણી સમજ્વય પામેલી સંસ્કૃતિના સમૃદ્ધ વારસાનું મૂલ્ય સમજુને
તની જગવણી કરવી.

- દેશના જંગલો, તળાવો, નદીઓ, સરોવરો તેમજ વન્ય પણું- પક્ષીઓ સહિત કુદરતી પર્યાવરણનું જતન અને સંવર્ધન કરવું. બધા જીવો પ્રત્યે દયા રાખવી.
- દેશની જાહેર મિલકતોનું રક્ષણ કરવું.
- હિંસાનો ત્યાગ કરવો.
- આપણા સાંસ્કૃતિક વારસાનાના પ્રતિક સમાંપ્રાચીન સ્મારકો તથા ઐતિહાસિક અને ધાર્મિક મૂલ્ય અને મહત્વ ધરાવતા સ્થળોને કોઈ પણ પ્રકારનું નુકશાન ન પહોંચાડવું અને તેમનું જતન કરવું એ આપણાં સૌની ફરજ છે.
- ભારતના પ્રકૃતિ નિર્મિત રમ્ય ભૂમિક્રિયોની શુદ્ધતા, પવિત્રતા અને સુંદરતાની જગવણી કરવી એ આપણી સૌની નૈતિક ફરજ છે.

26. વ્યક્તિ-પરિચય આપો : દ્રવિડો

➢ દ્રવિડો સિંહુખીણાની સંસ્કૃતિના સર્જકો અને પાષાણ યુગની સંસ્કૃતિના સીધા વારસદાર મનાય છે. તેમણે દેવીને માતારૂપ એને પરમાત્માને પિતારૂપ માન્યા હતાં, જેનાથી શિવ અને પાર્વતીનો ખ્યાલ વિકસ્યો હતો. આ ઉપરાંત પ્રકૃતિ પુજા, પ્રાણીઓની પુજા તેમજ ધૂપ, દીપ અને આરતી વડે પુજા કરવાની રીત પણ તેમણે વિકસાવી હતી. દ્રવિડો માતૃમૂલક, માતૃપ્રધાન, કુટુંબપ્રથા ધરાવતા હતાં. તેઓને આકાશી ગ્રહો, હોડી, તરાયા, કાંતવું, વણવું વગેરેની જાણકારી હતી. તીર, ભાલા, તલવાર વગેરે તેમના શસ્ત્રો હતાં ઉત્તર ભારતમાં આર્યોના આગમન પછી દ્રવિડો દક્ષિણ ભારતમાં સ્થાયી હતા.

27. “નાટ્યકલા સમાજજીવનને પ્રતિબિંબિત કરે છે.” આ વિધાન સમજાવો.

➤ ભારતમાં પ્રાચીન કાળથી નાટ્યલેખન અને મંચન અતિ લોકપ્રિય છે. ભરતમુનિરચિત ‘નાટ્યલેખન’ નાટ્યકલાક્ષેત્ર અતિ પ્રચલિત છે. આ કલામાં સાક્ષર, નિરક્ષર અને અભાલવૃદ્ધ સૌને મનોરંજન પૂરું પાડવાની ક્ષમતા છે. તે જીવન અને જગતનું દર્શા છે. તેમાં જ્ઞાન અને ગમત સમાવેલા છે. નાટ્યકલાની કથાવસ્તુ સામાજિક બાબતો પર આધારિત હોય છે. સમાજની પ્રથાઓ, પરંપરાઓ રિવાજો, રૂઢીઓ વગેરે નાટકો દ્વારા રજૂ થતાં હોય છે આમ, નાટ્યકલા સમાજજીવનને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

28. વ્યક્તિ-પરિચય આપો : અમીર ખુશરો

- અમીર ખુશરો દિલ્લી સહ્યતનત સમયને મહાન સાહિત્યકાર હતો.
- “આસિક”, “નુહ”, “સીપીહર” અને “કિરાતુલ - સદાયન” એ અમીર ખુશરોની મહત્વની કૃતિઓ છે.
- તેઓ ઉદ્દે ભાષાના સ્થાપક હતાં અને પ્રથમ ઉદ્દે કવિ પણ હતાં
- ખુશરો દિલ્લીના અલ્લાઉટીન ખીલજુથી ગયાસુદ્દિન તઘલખ સુધીના સાત રાજ્યોના દરબારમાં જાણીતા સંગીતકાર હતાં.
- ઉત્તર ભારતીય શાસ્ક્રીય સંગીતના ખ્યાલની રચનાની શરૂઆત કરવાનો યશ અમીર ખુશરોને હાળે છે.

29. ફેદપુર સિકરીમાં કઈ કઈ હમારતોનો સમાવેશ થાય છે?

► ફેદપુર સિકરીમાં બિરબલનો મહેલ, બીબી મરિયમનો સુનહલા
મહેલ, તુર્કો સુલતાનનો મહેલ, પંચમહેલ, શેખ સલીમ ચીશ્તીનો
મકબરો, દીવાન - એ - આમ, દીવાન - એ - ખાસ જ્યોતિષ મહેલ
વગેરે હમારતો આવેલી છે.

30. આપણા વારસાનું સંરક્ષણ શાથી આવશ્યક બન્યું છે ?

➤ ભૂકંપ, નદીઓના ઘોડાપૂર, વાવાઝોડા વગેરે લોગોલિક પરિબળો આપણા વારસાને નુકસાન પહોંચાડી રહ્યા છે નાગરિકો આપણા વારસાનું મહત્વ અને મૂલ્યોને જણાવામાં ઓછી જગૃતિ અને સમાનતા ધરાવે છુટી. મોટાભાગના પર્યાટકો આપણા વારસાની જગવણી પ્રત્યે બેદરકાર છે આથી આપણા પ્રાકૃતિક અને સાંસ્કૃતિક વારસાના સ્થળોને મોટું નુકશાન થઈ રહ્યું છે આથી આપણા વારસાનું સંરક્ષણ આવશ્યક બન્યું છે.

31. વન્ય જીવોના સંરક્ષણ માટેના ચાર ઉપાયો જણાવો.

- વન્યજીવન સંરક્ષણ માટેના ઉપાયો નીચે પ્રમાણે છે:
- વન્યપ્રાણીઓના કુદરતી રક્ષણ આપતા જંગલોનો વિનાશ થતો અટકાવી પ્રાણીઓને નિરક્ષિત થતા બચાવવા.
- વન્ય જીવો પર થતા અત્યાચાર અને તેમનો શિકાર થતો અટકાવવો.
- જંગલોના ક્ષેત્રમાં થતા ગેરકાયદેસર ખનન કાર્ય પર મુકેલા પ્રતિબંધનો ભંગ ન થાય તે માટે કસ્ક સજા અને દંડની જોગવાઈ કરવી.
- વન્યજીવોના પ્રજનનકાળમાં તેમને ખલેલ ન પડે તેવી વ્યવસ્થા ગોઠવવી.
- વન્યજીવન સરક્ષણ માટે સમાજમાં જનજાગૃતિના કાર્યક્રમો યોજવા.

32. સંકલપના સમજાવો :

(1) ભૂમિગત જળ :

➢ જમીનની સપાટી પરથી શોષાઈને ભૂમિ નીચે જમા થતા જળને

“ભૂમિગત જળ” કહે છે. તેનો જથ્થો અમર્યાદિત છે. ભારતના

ભૂમિગત જળ નો મોટો ભાગ મેદાની વિસ્તારોમાં જમા થયેલો

જોવા મળે છે તેનો સૌથી વધુ ઉપયોગ સિંચાઈ માટે શાય છે

(2) જળપ્લાવિત ક્ષેત્ર

► એક નઈમાં તેની આસપાસના જેટલા વિસ્તારનું વરસાદનું પાણી આવે છુટે વિસ્તારને તે નઈનું “જળ પ્લાવિતક્ષેત્ર” કે “ખીણું ક્ષેત્ર” કહે છે.

33. વિદ્યુતનાં સાધનોમાં અબરખનો ઉપયોગ થાય છે. કારણ આપો.

- અબરખ ગરમી અને વિદ્યુતનો અવાહક છે આથી વિદ્યુતના કેટલાક સાધનોમાં તે વિદ્યુત રોધક તરીકે વપરાય છે.
- અબરખ ને લીધે આવા સાધનો વાપરનારને વિદ્યુતનો આંચક લાગતો નથી.
- અબરખ વિદ્યુતના ભારે દબાણ સામે ટકી શકે છે અને સ્થિતિ સ્થાપક છે તેથી પણ તે કેટલાક વીજ સાધનોમાં વપરાય છે.

34. આજે બિનપરંપરાગત ઉર્જાશક્તિનો ઉપયોગ શા માટે વધ્યો છે?

➢ હાલમાં વિશ્વની ઉર્જાની મોટાભાગની જરૂરિયાત કોલસો ખનીજ તેલ અને લાકડું જેવા પરંપરાગત ઉર્જાસ્કોતથી સંતોષાય છે આ ઉર્જા સ્કોતનો જથ્થો મર્યાદિત છે વળી તે પુનઃ અપ્રાપ્ય શક્તિના સંસાધનો છે પરંપરાગત ઉર્જા સ્કોતનો જથ્થો ઝડપથી ઘટી રહ્યો છે તેના પરિણામે વિદ્યુત ઉત્પાદન પણ કાળજીકમે ઘટતું જશે જંગલો પણ ઘટી રહ્યા છે એટલે બળતણ માટે લાકડું પણ મુશ્કેલ થતું જશે આ સંજોગોમાં નજીકના ભવિષ્યમાં ઉર્જાના બિનપરંપરાગત સ્કોતોનો વધુને વધુ ઉપયોગ અનિવાર્ય થઈ જશે વળી તે પુનઃપ્રાપ્ય સંસાધનો છે આથી આજે બિન પરંપરાગત ઉર્જા શક્તિનો ઉપયોગ વધ્યો છે

35. ભારતના રાસાયણિક ખાતરોના ઉદ્યોગની માહિતી આપો.

► ભારતના રાસાયણિક ખાતર ઉદ્યોગની મુખ્ય વિગતો નીચે પ્રમાણે છે:

ભારતમાં રાસાયણિક ખાતરનું પહેલું કારખાનું 1906માં તમિલનાડુના

રાનીપેટ ખાતે સ્થપાયું હતું. પરંતુ આ ઉદ્યોગનો વાસ્તવિક વિકાસ

1951માં ફર્ટિલાઇઝર કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા દ્વારા આરખંડના

સીંદરીમાં સ્થપાયેલા કારખાનાની થયો હતો હરિયાળી કાંતિ ને લીધે

ખાતરની માંગ વધવાથી તેમજ કુદરતી વાયુની સુલભતાથી દેશના

ઘણા ભાગોમાં રાસાયણિક ખાતરના કારખાના સ્થપાયાં છે.

- દેશના કુલ ઉત્પાદનના 50% થી વધુ રાસાયણિક ખાતરનું ઉત્પાદન
- ગુજરાત, ઉત્તરપ્રદેશ, પંજાਬ અને કેરળમાં થાય છે
- ગુજરાતમાં કંડલા, કલોલ, વડોદરા, હજુરા, ભરુચ વગેરે શહેરોમાં રાસાયણિક ખાતર ના કારખાના આવેલા છે

36. ભારતમાં બેંગલુરુને કયાં નામથી ઓળખવામાં આવે છે?

► ભારતમાં બેંગલોરને “ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ઉદ્યોગની રાજ્યધાની” અને ભારતની “સિલિકોન વેલી” જેવા નામોથી ઓળખવામાં આવે છે

37. ગુણવત્તા માનક અંગેની રાષ્ટ્રીય સંસ્થા વિશે માહિતી આપો.

- **MPO** નું પૂરું નામ : Meat processing optimiset
- આ માર્કો માંસ, મટનની પેદાશો અને તેમાંથી બનેલ બનાવટોને અપાય છે.

Thanks

For watching